

Lục Tỉnh Tân Văn

六省新聞

MỖI TUẦN RA HAI KỶ NGÀY THỨ NĂM VÀ NGÀY CHỨA NHỰT

Số. 593
NAM THỨ MƯỜI BẢ

BÁN LẺ MỖI SỐ: 0 \$ 06

23 Janvier 1919
22 tháng mười hai năm
Năm Mậu Ngọ

DIRECTION ET ADMINISTRATION :
F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

GIÁ BÁN	
TRONG BA-PHẦN ĐỒNG-ĐƯƠNG	
Một năm	6 \$ 00
Sáu tháng	3 \$ 50
Ba tháng	2 \$ 00
Mỗi số	0 \$ 06
Đổi chỗ ở	0 \$ 20
BỘ-PHÁP VÀ CÁC THƯỚC BỊA	
Một năm	20 fr 00

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

Le centimètre de hauteur sur 0,065 de largeur. Le décompte des lignes est calculé à raison de 2 au centimètre quelque soit le caractère employé.

BỔ CÁO
Những lời rao về việc buôn bán nếu gửi theo đến Ban-quản thi Bản-quản sẽ gửi cho một cái bản để ghi phần mình.

Gởi cho ông cảm quyền

A Monsieur « Qui de droit »

Xin ghé mắt xem chợ Tết
Cuộc ở ăn trong thành-phố Saigon này, chẳng nói ra, bá tánh cũng rõ biết, vì là chỗ của bá-tánh đang kêu rêu, từ mấy năm nay trở nên mất mớ, giá một thành hai, còn cái bẻ sanh nhai lại càng thêm khó. Bởi có, chẳng những dân nghèo, tay làm chân nhai, không đủ mà thôi, cho đến hàng chức việc các tư các sở, nguyệt bổng nhỏ nhen, cũng chẳng đủ dùng cho giáp tháng. Thoán lại, hàng-hóa ngoại-quốc nhập-cảng, vì đang sa hiem giá, vì thuế-khóa, vì số phi. bất giá cao cho đi đành, chỉ ư đồ thô-sùng cũng bất giá cao, thì lại tại cha chử. Hồi có, thì những tay buôn-bán tại chợ đáp rằng *lại tiền chỗ mất, nếu chẳng vậy thì tiền lại đâu mà ăn. Vậy mà chưa mất mấy, lòng gừa Tết đây mới thiệt mất cho. vì trong ba bữa chợ Tết, tiền chỗ bằng hai ngày thường.*

Lấy làm lạ, tế bút mới hỏi: « Vì sao lại có phép gộp ngày Tết với ngày thường khác giá nhau; có phải luật Thành-phố cho vậy chăng? Tôi dám tưởng luật Thành-phố định về sự gộp tiền chỗ có chừng, đâu có thước-tấc, giá cả hẳn hoi đó, lý nào người gộp chợ lại làm như thế? Vậy chợ các người không rõ chỗ mình nghĩ bán đó phải gộp bao nhiêu sao? Nếu người buộc gộp quá giá mình phải gộp theo phép, sao không đem nhau tới Đốc-ly Thành-phố mà kêu nài? »

Đáp rằng: « Phận chợ đời dân dẫu. Lại cũng về sự đất nài, nên chẳng rõ giá quan đình thế nào, chỗ ngồi bao nhiêu và phải gộp bao nhiêu cứ lẽ người gộp chợ đời bao nhiêu thì đưa bấy nhiêu, chỉ biết có một điều nan nài cho đình nhẹ hơn chút đình thế giá người đời đó thôi. Nếu ông chẳng tin, chứng tỏ ba bữa chợ đêm, ông rảo bước ra xem thử. Chẳng những gộp tiền chỗ người ngồi bán mà thôi, cho đến những xe chở hàng-bộ ra chợ cho bán-hàng, có chông chửi chửi vào trong chợ, cứ chở ra đó sang hàng rồi về, mà cũng phải đóng tiền chỗ mỗi xe năm sáu cái. Có khi người đi chợ mua đủ nhiều, chất đống ở nơi, giao có người ngồi coi chừng, dặng đi mua món khác, người gộp tiền chỗ cũng lại biểu gộp, nói một hai là đồ bán không phải do mua; trái miệng không cái qua cho được. »

Cứ thế mấy lời của bạn hàng thuật trên đây mà suy, thì những người gộp chợ làm quá lễ. Tế bất xin nhắc chứng ông cảm-quyền kính ghé mắt xem mà giữ mực công bình cho dân chúng; như là lòng Tết này

phải dặng yết thị, rao giá tiền chỗ cho bạn hàng biết, chỗ bao lớn phải gộp bao nhiêu; bán hàng qui giá với hàng tạp, tiền chỗ khác nhau thế nào; tiền chỗ ngày thường với ngày Tết có khác nhau chăng, nếu có khác thì khác nhau thế nào; xé chỗ hàng ra chợ có phải đóng tiền gì chăng?

Đúng vậy những bạn hàng mới biết mà đóng tiền chỗ v lệ phép của Thành-phố, không ai gạt gẫm được. Nếu bạn hàng khỏi trả tiền chỗ mất quá, thì tự nhiên đồ bán không cao giá đến đời này, bề ăn ở của dân không mất mớ. Vả lại, ông cảm-quyền ở dir bề ràng tiền chỗ dân có gộp mà [thế nào, bạn hàng cũng không sợ, vì hệ gộp mất bao nhiêu, thì họ cứ việc bắt giá hàng vậy lên mà trừ lại bấy nhiêu, rồi lại người gộp chợ có lời nhiều, người buôn bán lời nhiều, bá tánh càng chịu thiệt. Tiền bạn hàng đóng tiền chỗ đó là tiền của bá-tánh chung chịu, chứ nào phải của ai dẫu. Ấy vậy bá tánh chịu sự thiệt hại ấy, tự nhiên bá tánh được kêu la nài nỉ với « ông cảm quyền » xin hãy ghé mắt xem qua mà sửa lễ, theo như lời đã trần thuật trên đây, hoặc liệu lấy phương tiện nào ngăn-ngừa, cho dân thành phố khỏi chịu thiệt hại về bề ở ăn mất mớ.

LÊ-HOÀNG-MƯU.

Vô-tuyên điển tín

(Radio.)

Hội nghị hòa

(La conférence de la Paix)

Về hội nghị-hòa tới đây, ông Lloyd Georges với quốc-sứ Hồng-mao, nhiều tay sang trọng đã đến thành Paris buổi chiều thứ bảy. Ông Pichon là Ngoại-vụ Thương-thờ Pháp-quốc ra tại ga mà tiếp nghinh các sứ.

Tiền liêu

Thương-nghi-quan-chánh-liên-hiệp bữa 12 janvier, dặng ba giờ chiều hội diện tại bộ Ngoại-vụ.

Pháp-quốc

Ông Clémenceau, Pichon, Leygues, Clémentel, Loucheur và Đô-thống Foch;

Anh-quốc (Hồng-mao)

Ông Lloyd Georges với Balfour; Hiệp-chủng-quốc (Huê-kỳ)

Ông Wilson với Lansing;

Ý-đại-lợi (Italia)

Ông Orlando với Sonnino. Đứng mà tiền định phương pháp nghị-hòa và ngày mới hội. Chắc trưa mai 13 janvier, hội.

Ngày lễ mới

Ông Lefevre, Thân-sĩ đại-biên tỉnh Eure có nạo cho hội-pai-biên tỉnh trị một tờ biểu, có các quan Thân-sĩ liên danh nhiều, xin Chánh-phiủ ưu tư cùng chư quốc-liên-hiệp lấy ngày 11 novembre làm ngày lễ Liên-hiệp khải-ca, vì ngày ấy là ngày hải-cang qua, dặng rồi đầu cho nhờ ngày dựng quyền thiên-hạ. Ngày 14 juillet cứ giữ v cựu lệ là ngày lễ dựng nhơn-quyền.

Liên-hiệp hội

Chư Liên-quốc và các quan đầu Triều của Đông-minh đã hội bữa thứ hai nghị về điều kiện ngày đình chiến. Hội đĩnh cử vấn thương cho Đức-quốc và các nước kể cận như Yougo-Slaves, Tcheco-Slovaques, Polonais, Magyars và Roumanie, song huộc Đức-quốc phải chịu lấy thanh cho Đông-minh tài lưỡng, như những thuyền buôn của Đức-quốc còn nằm trong nước Đức hoặc nằm bên các nước Trung-lập. Đông-minh lại buộc Đức-quốc phải nhơn đủ tài-vật sang-đoạt của máy-xu bị cưỡng chim, phải liên liệu cách thế giữ-giữ vàng của nhà « bang » Reichbank, còn về thủy-đạo thì Đức-quốc phải nộp hết khí-dụng về tàu lạng mà chưa nạp y theo lời đã giao.

Chiều lại mới hội nghị về việc hoà. Hội đĩnh số thừa-phái cho mỗi nước liên-biệp dặng dự hội:

Pháp-quốc, Anh-quốc (Âng-lê) Huê-kỳ, I-ta-li và Nhứt-bồn đặng năm vị thừa-phái, Brésil, ba vị; hai vị thay mặt cho nước Bỉ-giéc, Serbie, Grèce, Pologne, Lenéco-Slovaque, Roumanie và Trung-buê (Tàu); một vị thay mặt cho nước Portugal và các nước đặng-giao cùng phe Đức-tặc: xứ Canada, Australie, Afrique du Sud và Ấn-đo được mỗi xứ một hay là hai vị. Còn quyền thay mặt cho dân, Yougo-Slave, Russe và Monténégro thì chưa lại.

Hội nghị hòa nhóm lần đầu nhậm hội chiều thứ bảy 18 janvier tại bộ hương-thờ ngoại-vụ Pháp-quốc.

Quốc-gia trong vong

(La chute d'une dynastie)

Nga diệt quân quyền

(La destruction de la Monarchie russe)

(Tiếp theo)

Thương-quốc-công Michel không chịu lên ngôi, từ nhiên trong nước vô vương, lộn xộn, chia ra nhiều phe tranh quyền cướp lỵc. Tả chánh-phủ mới bắt bết các quan cựu đũ làm hay mới

mà bà ngọc cả thầy, như những là: Soukhomlinof là một vị thân-quan, lính vực bọn Massiédoff làm hại nước; Schturmer là phân thủ, tư thông công Đốc-tạc làm cho nước Roumanie tăng bại cơ đố Protopopof là tời yểu của cựu Hoàng-đế Nicolas II; my Vyroubova là tời yểu của Chánh-bà Alexandre Fedorovna; my Catherine Soukhomlinof là tay mọt oai-quyền chống mà là lượ, làm cho chống phá bị lụy mình; công còn nhiều người khác nữa, song chẳng kể cho hết lần gì vớ bết. Thật là đám loạn thần khôn khéo không kể xiết. Vậy mà bá-tánh ít ghét hơn là lo-quan Trần-phủ Sobiechtchensky là tay là-dào mới khảm đường Pierre et Paul mới đó. (Bát đem cam tại khâu Pierre et Paul thế cho phạm nhơn qua trả mà cơ biến đã mớ của cho ra hết.

Nhắc lại khảm đường Pierre et Paul, cảnh rất hùng-vĩ, xem đường địa-quốc ở đưng gian, cật trên một hòn cu-lao, sông Neva, từ bề sông bủa. Chung quanh, tường cao chón chổ, rong rêu che lấp màu sơn, phía trước cửa sắt khóa đờn, cảnh giờ nghiêm nhệ. Qua khỏi cửa sắt này, phải qua một cửa sắt khác nữa mới vào vọng canh thứ hai, thì thấy liê-bộ hồng súng đứng canh tư chặng. Qua khỏi cửa này, tới một cái sân rộng lớn, giữa có dặng đi, là bức hai bên là khảm. Chia ra từ phòng, mà phòng này cũng khóa đóng cửa sủ, lại mỗi phòng đều có khoá liê để cho lính số khảm đường mới chừng tời nhơn, đầu năm phía nào ngời phía nào cũng vậy. Hai tầng lầu trên cũng vậy, công nặng phòng riêng nhau; trong phòng chẳng thấy chi khác hơn là một cái gương sắt, một tấm nền có mòng-mòng, một cái gối, một cái mền với bình-tiền binh-tiểu. Người lợt vào đó, thấy tình những tay thức-giá, với một anh hùng hảo-hết bị qua quyền hành liệp, ngày đêm chẳng hề thấy mặt với mặt tăng liệp, mà cũng chẳng hề thấy mặt chi khác hơn là tiếng cồng, năm-lăm, với một chứng-độc bộ nhơn-lữ do từ khảm-từ, như giục giục sau thềm nữa. Đây lại một vị quan nhơn bị cầm trong ngục thất mới ra khỏi, mới rằng:

Thật chẳng chi khổ thân hơn là nghe tiếng chuông đồng-hồ nhà thờ đó. Từ một khúc đó một tiếng, ngày đêm đó 90 lần, nghe tiếng chuông đó như mớ xô mớ, nghe tiếng chuông đó như mớ đem tay cầm, gõ tay của chà là lau, lại thêm ở trong đây, một phút bằng một giờ, một giờ bằng một ngày, ngày bằng tháng, tháng bằng năm, thân sông đưng như thán chết. Cả một khảm đều thán oán như khơn kể xiết. Bả vậy, bề dặng nữa ngày, và nửa đêm, chuông lại đó có ca có kẹ, ca bài Boje Tsaria Khrami mà chốc cho cho vua; nghe ra dường như khác cứu thủ, cho người tiết học năm gài gắm mặt. »

Các quan cựu vào khám Pierre et Paul không ai thêm tưởng tới, phải chịu ở ăn như kẻ phạm ngày xưa, cũng ăn vậy, nằm vậy và bị bó buộc vậy, duy khác có một điều là khỏi bị Boehn-thần hoả-lithé.

Soukhomifov tuổi sao chắt ngất, tọc râu đều bạc như bông, mặt ốm thâm gầy, da nhằng, mắt đục. Bỏ đi lưm-cum, một ít sắc thâm sâu, song chẳng phải là ngài chưa tăng trải mùi cay đắng này, vì buổi cựu trao ngài đó sao làm vào ngục thà.

Lão quan Trân-phủ Sobiechtchansky thì nằm dài, miệng hút thuốc, mắt nhìn vắng khời mà chiêm-nghiêm sự mình, còn lão quan Schturmer thì lưng mới gồi đôn, cứ ngồi ngó vô vách, xuy lưng ra cửa mà thờ-thần không ngớt.

Mụ Vycubova thì ngồi trên nệm, làm-dầm miệng vãi phật trời, bộ hình-táo như thường, dường như kẻ chắc có trời đố mạng. Bà này từ ngày bị rũi về xe-lửa Tsarskô-Sélo qua Pétrôgrad tới nay, tính lại đã hai năm, đứng đi hát tặc. Mỗi lần muốn đi phải nường gậy mà đi, bởi vậy hể bà ngồi đầu thì có gậy để hờ một bên đó.

Tuy phiên rầu vậy mà xem kỹ ra ai cũng ngồi yên, duy có lão quan Protopopoff như hùm gầm ngày mấc rọ. Cứ đi lui đi tới, ngồi không an đặng cũng không an, ai làm gì mặc ai, nói gì mặc ai, không thêm kẻ đến. Cứ mở trường sự danh lợi phải rồi, công nghiệp chầy theo dòng nước; chẳng hề ăn-năn tội lỗi mình đã làm bại dân hay nước.

Các quan cựu triều làm ngửa nghiên cơ nghiệp của Nicolas II, ngày nay, ngồi giữa ngục-môu mà đợi linh thần Trào phán đoán.

Hết

Hiệp-quán

(La solidarité)

Hiệp-quán nghĩa là đồng tâm hiệp lực một lòng một dạ với nhau, thương yêu nhau, tin mến bình vực nhau, cùng nhau ưu tu việc công an, đường công ích, đặng chung hưởng quyền lợi cùng nhau; nhò thì một nhà, một họ, một xóm, một làng, rộng lớn ra thì một nước, một dân tộc, đều có tách lình liên lạc cùng nhau.

Cuộc đại-chiến Âu-châu chấn động, hơn bốn năm trời, tưởng tình diệt hết cả chữ nhơn quyền công lý, song nhờ cái thế lực đoàn thể hiệp quần mạnh lắm, đầu thì nước Tỵ, nước Pháp, kế đến nước Ý, nước Anh, nước Nga, nước Mỹ, sau hiệp quần sang đến Nhật-bổn Truong-Huê, cũng các miền thuộc-địa, chữ hiệp-quán càng ngày càng lo chức thêm. Đức-tặc phải thức thối lui hàng, không thể sao tranh đường cầm cự lại được. Đó là vì chữ công-ly đã danh, tự nhiên nhơn tâm phải vậy.

Nói qua đến trên cuộc thương-giới, nông-giới bèn Âu-châu, thì đều dùng nghĩa hiệp-quán mà đương nên phú hữ; ít thấy ai độc lực mà kinh dinh nên cuộc đó số giữa hoàn-câu.

Annam ta những người kiến thức thì ít, còn người ngộ dụng thì nhiều; nghe nói hiệp-quán hay, chớ tỵ trung chẳng hiểu ngọn nguồn, bèn quần tam tu ngũ, hiệp nhau vào dầm rừu chè có bực, hiệp nhau làm phe trộm cướp hoang đò, còn những trang biết thời vụ ít nhiều, chỉ lo độc thiên kỳ thân, ai xong phần này, đâu thấy việc quả lợi trước mắt, cũng dầm mắt bỏ qua, nghĩ vì nhơn-lâm bất như, nên mỗi người đều có ý nghĩ nan, vậy mà khiến sao thì thò làm cho nên được.

Annam thấy Chêc sang giữa cơ sự mình, nó cầm quyền thương-mại, cầm mỗi lợi trong tay, thì ai nấy đều nóng, mũi nói Chêc thế này thế khác; nghĩ cho chí lý, không nên trách Chêc lấy mình phải hơn. Bởi sao? Vì mình không biết hiệp-quán, ai riêng phần này thời, chớ Chêc nó biết hiệp-quán, nó hiệp nhau đống tay, hiệp nhau lập nhà máy, hiệp nhau lập hãng no hãng kia; vậy nên nó cầm mỗi lợi trong tay nó được. Annam làm như nó thì coi, có cầm mỗi lợi như nó không. Cái này, tập

buôn hằng bán, không có đủ danh phần, thêm chỉ một cái tên-khách, một cái công-xi nhỏ nhỏ như Chêc đó cũng chẳng thấy có, còn nói gì được nữa. Chẳng nói chỉ đầu xa, tức như một xứ Nam-kỳ là một xứ lúa gạo, trời cho một mối lợi thế đặc tự nhiên, mà mình cũng không thể giữ được; chớ Chêc lấy đi; nếu không Chêc thì Chêc, không Chêc thì cũng về tay Ngoại-quốc. Nghĩ coi, mối lợi ta đường ấy, ai nỡ bỏ luống bao giờ!

Đồng-bang xét nét lại coi, bởi không hiệp-quán, thiết hai đường sý; việc đi vẫn ta đã trôi ló, việc tương lai hãy tính làm sao; chớ hiệp-quán là chữ đàng đàng, chớ khá nghĩ các tư kỳ phận. Lời vì rằng: " Một chữ làm chẳng nên non, ba chữ dạm lại nên hòn núi cao."

Khả kỹ, khả kỹ. TÙNG LÂM.

Không cấm xuất cảng

(Pas d'interdiction d'exportation)

Chánh-phủ thông báo rằng

« Tiếng đồn khắp cả Nam-kỳ rằng Chánh-phủ sẽ cấm xuất cảng lúa gạo chớ chấy; tiếng đồn ấy huyền. Một phen đặng xe an nước lại; Hải lan khỏi tất đặng mà khời.

« Những đơn xin xuất cảng trong tháng janvier và février đã phê cho hết thảy rồi.

« Còn những đơn xin xuất cảng về mấy tháng sau, hội Trù bắt luật lịnh còn đang thăm xét.—(Thông-báo)

Giá báo

Đông-Dương-Tạp-Chí

Một năm có đủ cả 52 kỳ Nam-học Niên-khoa, phần học trò và phần thầy giáo..... 12\$00

Tập phụ trương A, lớp Đồng-ấu, một năm..... 2.00

Tập phụ trương B, lớp Dự-bị một năm..... 2.00

Tập phụ trương C, lớp Sơ-đẳng một năm..... 2.00

Muốn mua, xin gửi bạc đến Quán-ly Đông-Dương-Tạp-Chí Hà-nội, hoặc Quán-ly Lục-Tinh-Tân Văn Saigon mà mua cũng được.

Thương Mãi học đường

(Ecole de Commerce)

Nghề: Nôm, Công, Thợ, nông, giầu sang; Bút-nghiên, thợ, thợ, công nhân nữa rồi. Hàng nghề: Qui-vi cho mình hay trách móc học trò các trường, phần nhiều trông lãnh đặng hàng cấp thì chàng nom về đường... ông, chớ chẳng ai cầm bơm cuộc thương-trương. Trách vậy công phải đó chửi; nhưng còn e chưa đặng chửi?

Những người ra làm thông-ngôn, kỹ-lục, đầu nghề gì cũng đặng một chút; hoặc như làm thám-niên rồi thì đặng làm quan Phủ, quan Huyện, quan Trường đã bộn-bàn, mà lại có một người sang mà lại thêm giàu, thì cái cuộc sống sướng ấy ai lại không ham, không muốn?

Chớ chi Nước-ta, có lập trường Thương-mãi, và có lập hàng họ hội kia cho nhiều, những người buôn bán làm ăn giầu sang, lằng-xằng xe ngựa, nghề nghề nhà tù bẻ, lau đài chơn chớ, trộm, chẳng nhảm tâm bia ấy mà theo, chớ háy giờ chưa đặng vậy, thà mà hổng-héo nơi đường hoạc cho sướng thân, chớ nếu cuộc mãi-thương không có số mắn, đó ngồi đó khoan tay sao đặng.

Theo ý tôi càn nghĩ: Dầu là mông chi, thấy gì mà không tiến cũng chẳng đặng vui; mà lại lên phe buôn bán chưa có thể cheo chơn vào, nên phải bước vào đường hoạc. Qui-ông rằng lo lập máy đều tới nói trên đây, thì bực chướng tôi sẽ nhào qua trường Thương-mãi.

Một tên học trò, ở Cũnho

Chợ Phiên

(Kermesse)

Chợ Phiên nhóm bữa 11 janvier trót đêm, thật rất nên vui vẻ. Ngựa xe như nước, quds ào ạt nôm, náo Tây, náo Nam, Chêc-khách, Chêc-và lui tới dập diều chen chơn không lọt. Huê-ly tuy chưa biết chắc, song dầm tưởng thảng số làm. Ấy là công khí của bà Mayer là chủ hội Nữ-Trung Ái-quốc, vì quan sĩ, vì trẻ coi Anam, lập nên một cuộc đàng khea đáng phục.

Văn Uyên

(Variété littéraire)

Thơ cái bình diều

Khả khen con tạ-ợc ra đời; Người quận trong Triều khắp mọi nơi. Đầu mào lưng đai ngồi chằm-chằm; Lòng sông dạ biển chứa vui-vời. Tiếng nghe chưa sấm đã vang đất; Hơi thổi không mây cũng lật trời. Một phen đặng xe an nước lại; Hải lan khỏi tất đặng mà khời.

Thơ con cóc

Lánh mình bang thắm đặng an nơi; Trăng gió hôm mai, mặt nghĩ ngơi. Đầu chông da vàng trong loại vật; Trường đem mắt trắng thì người đời. Bôn mìn quanh-quần bông lông gừ; Một tiếng than-van đã thấu trời. Bởi chẳng gặp thời nên chịu ăn; Sá chi bày kiến độn như chời.

Thơ bình-với

Chờ chờ thỏ-thấp miệng bình-với; Đầu đến quan-quyển phải tương tời. Sóng ở trong nhà muốn kẻ chượng; Thát ra ngoài miếu một mình ngơi. Biêt rằng trình bạch bôn lông gừ; Giận bực trán ói mượng tiếng bời. Chẳng rõ vì ai xui phận-bạc; Hoá-công cái cò thế thì thৌ.

VĂN XUÔI

Tân-niên

Thoảng thoảng nghe tin oanh kêu dục, tiếng trúc vang dầy, giựt mình mới biết tân-niên hầu đến. Có ngôn tay tinh lại, rất đời gớm ghê thay! Bông quang-âm thắm thoát, như chớp nhông, như thoi đũa, như ngựa câu qua cửa sổ; mới xuân đó mà đã sang hạ sang thu, nay lại mãn đông rồi, sắp qua năm khác. Kia kia, cực tàn mai lại nở ra, sầu dài ngày vắng, đống đá sang xuân.

Ta thấy tân-niên, ta lại sự nhớ đến lúc thiếu-niên ta liếc cho lúc thiếu-niên ta mãi mãi; thiếu-niên ta đã qua rồi, tức làm sao đặng. Ta

từng trải, quả đất xán, vừng trăng đầy khuyết, biết háy nhiều phen, thế mà ta vẫn đặt đít, dờ dờ, quanh lộn trong vòng định vụ tiêu trường vậy. Ấy là con tạo trêu ta đó chi? Chi tang bằng đợc toan mong mỗi, ngợ áo com chưa chứt đến bờ; bằng đầu đã thấy ngày xuân môn mãi. Ôi thôi! Thanh đương đã quá, bạch phát từ đây, ta cùng thiếu-niên ta càng, ngày càng cách biệt. Ta cách biệt thiếu-niên, ta háy gọi lại cho các gã thanh niên. Này các gã thanh niên; háy thường lấy lúc thiếu-niên, háy qui lấy lúc thiếu-niên, đặng phụ lúc thiếu-niên; thiếu-niên ở với đời người có một lúc thôi, đưng viên đá của các người, đưng ra từ đây, tính làm sao; phần chẵn lên, những nược lên, cõi nạc tranh kia kia, nhưng kịch liệt kia kia, háy đưc chen mà rảo tới, ngợ hầu cùng nhau đòi cái hồn nước lạo đại của ta, làm nên một nước thiếu-niên, chẳng là vinh hạnh lắm ru; nớ nào đàng phụ lúc thiếu-niên, luôn chơn chờ tháng lun ngày qua, rồi lại mất lưc con tạo phình phở đó nữa.

TÙNG-LÂM

TỰ DO DIỄN ĐÀNG

(Tribune libre)

Phúc đáp từ

Dữ Trường-Mậu Lê-liên-sanh

Xem qui báo số 194 thấy Tiên-sanh còn đem lòng chấp nhứt, biện bác cái bài của tôi, đặng mà báo chữa nguyên bài trước « Lấy đây làm gương » của liên-sanh. Thật rất đổi đồng đại, thò tạo bình sanh tâm huyết, làm cho qui thể hao mòn, chẳng tưởng rằng làm câu lại tội ngợ!

Nay tôi xin phần giải lại từ, ngợ hầu Tiên-sanh còn chớ hồi tu mệnh sinh. Tiên-sanh chẳng xét, muốn làm ngơ phong tục, phải tùy lễ thế có nhơn phong; nếu tưởng lễ đời theo như ý riêng mình, thì trên thế gian này không có ng duyên, số mạng. Chẳng rõ Tiên-sanh vì có gì mà quá hợp dâm nh-lưu lại ghé lấy đến tôi, cho tôi rằng trường ác. Tôi không hiểu, tôi mới hỏi là lời trường ác? Tôi còn nhớ tôi mới câu: « Như lời Tiên-sanh nói đi, thì nào kẻ mà-dào năng nghiệp, đầu chừa trót một bề cho mấn kiếp sa, chớng cho tay nỏ an nãn cho tron tiếng lành về sau? Tôi muốn cho người ăn nãn cho tron tiếng lành; ỷ là chữ cũ quá tu lãn, sao lại cho là lời mới tôi phong trường ác? Để cầm viết, viết tên biếu báo mà làm cho hư phong tục, iên-sanh nói gì là vậy? Tôi đi cạ xét tinh đời, đời này nhơn phong bất cò, nếu muốn chính đôn lai, phải tìm kiếm từ từ, một ngày một ít, tùy cách hiên-thương cách xu-hướng mà sửa lần lần, còn chừa ai đặng; huống chi là nhứt dân cư tuyệt cầm chi đi, tôi e không đợc đó Tiên-sanh! Vì người bình thì tham, bình thản thì gây mơn, mỗi ngày biến hóa, muốn trị bịch

Thuộc điều hiên CANON

BAO-XANH
Đã ngon mà lại rẻ tiền

Đàn-đàn là ghi này
đàn-đàn là ghi này

Có các mẫu mới 1918
chữ và hình theo đơn đặt hàng

GRAVURE

SUR
MÉTAUX ET MABRES

LÀM THẬT TẾ KỸ CANG.

GIẤ HỀ HƠN NHẤT.

Kính công chữ và đồ rõ: Tại tiệm cắt
thực các thứ con dấu bằng đồng và bằng
đồng thiết kế kỹ cang mà giá rất nhẽ, xin
kiếm lời qui khách.

7. Khảo-Long, 15? Catmat Saigon.

LỢI KHUYẾN

(Conseil)

Chúng những là thuốc chữa Dưa là thuốc
đốt nhớt, sự ấy ai ai cũng rõ, mà lợi như
sợ độn thuốc ấy một cách kỹ lưỡng, đến đời
không còn một chút nhớt nào trong đó, nên
hạt nó đi dàng không hề bị hãm. Bởi đó
trong chữa-tôn ai mà biết là người bình hoàn
ai hay sơ độn chứng này người ghen thuốc
thương bị, thì khi mua thuốc chữa Dưa mà
hạt dính thêm thuốc khác.

Có bán trong các tiệm hàng xé và
quán café.

THUỐC HAY

(Le meilleur des médicaments)

Nếu chú-tôn đau lì ỏi, ăn không
được, trong bao tử hay đau
bọt khí, bụng, bụng ăn thì chú-tôn
hãy mua một Quina Gentiane
mà uống một ly nhỏ trước bữa
cơm, rồi sau bữa cơm uống một
ly nữa.

Rượu này có bán trong các
tiệm hàng-xé.

CÓ MỘT THỨ NÀY MÀ THÔI

(Il n'y a que lui)

Có một thứ rượu Rum mà
này hơn tất cả bình đẳng, nóng lạnh hay
lạnh hay nóng, tiêu tán hay trừ bệnh
gần xa nhớt và thối thối. Rượu này
vừa đại danh, thiên hạ rất chuộng
vì lợi lợi hơn các thứ rượu Rum
khác.

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm lầm giá
và phải nhớ cho phải cái ve có dán
nhãn trắng như hình kiểu đính một
bên đây.

Có bán tại các tiệm bán đồ tạp vật

Rượu TONI-KOLA SECRETAT là rượu
rất bổ hơn các thứ rượu bổ khác, bổ nước
đá vào thì thành thì rượu rất vè sanh.

Hãy đầu bạn hầu thiết mình một ly.

TONI-KOLA

Mình hàng DENIS frères trừ má thối.

Nhà DENIS frères tại Saigon rao riêng
cho các bạn hàng rằng: Các thứ rượu khác
của hãng rất kỹ cang. Hãng sẵn lòng gởi
bản giá và mẫu rượu cho khách miễn là
phải có xin thì đặng.

Nay kính.

HÃY HỎI THỨ HỘP QUỆT HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC

PHÁP QUỐC THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀN
THIỆT NIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLET

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế
đường của quan lương-y GUILLET lấy làm thuốc chữa
trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TI VỊ, đau
sỏi TRÁI THÌ, ĐAU GÁNH, ĐAU MÌNH, HẾT VỎ
ĐÁ, hoặc CHỐI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HỒ ĐAI,
BỊNH CỨM, CHỀ CHỐC NGOẠI ĐÀ và bệnh có
TRÔNG LÁI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XÒ rất tiền và rất hiệu
nghiệm làm cho HUỆY RA TINH KHÍẾT. Những
bệnh gốc bởi ĐÀN hay là MẮT phát ra thì uống
số hay lắm.

Một ly thuốc trị đàn nào mà không có đầu kỳ
tên PAUL GAGE thì chớ đặng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XÒ
nấu bằng rất trong thì Elixir Tonique Antiglaireux
của quan lương-y GUILLET.

Đàn chỉ trừ thuốc này là phải: PAUL GAGE FILS, một học
bác sĩ y học, đường GREENVILLE ST GERMAIN số nhà số 8,
ở phố số thành PARIS.
và thuốc các nước nước đều có bán

KHOẢN CHẤT THUY
(Nước muối kim thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYÊN
VICHY CÉLESTINS

Có bán nguyên sơ | Trị bệnh đau Thận, bệnh đau Bàng-quang, bệnh Phong-
sốt nóng sè. | Trị bệnh đau Thận, bệnh đau Bàng-quang, bệnh Phong-
sốt nóng sè. | Trị bệnh đau Thận, bệnh đau Bàng-quang, bệnh Phong-
sốt nóng sè.

VICHY GRANDE-GRILLE | Trị bệnh đau gan
và bệnh đản.

VICHY HOPITAL | Trị bệnh thương tị, trường nhớt.
Hay coi chứng ở già nạc, thì mua phải chỉ cho đúng
thứ nước muối kim thạch.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TRỊ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước muối kim thạch. —
Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2 ly
bên thì để tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đẹp nước mắt
(môi-khi-chất).

HIỆU TO LANGSA "LA SEMEUSE"
XE MÁY HUẾ LÊ ĐỀ ĐI ĐƯỜNG XA KIỂU O.

Vanh bánh xe bằng các loại Aluminium (Tổ-phần) hoặc bằng sắt tự mình lợp
Và Cassio Bearings và Le Gaultois ở tui da ba gác, có đưng:
2 cái cửa chèo; Bình dầu; ống nhớt; đồ phụ tùng. Tay cầm bộ bánh tự mình lợp.

Xe vành cây và Aluminium
Bánh xe THONG-THA
Giá 60 \$
Vành bằng sắt 55 \$

Xe bánh cây và Aluminium
Tùm "EADIE"
Núm xe thông-thả xe đạp ngừng
Giá 65 \$

Bán tại Hàng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY, môn bài số 68, đường Kinh-lập, SAIGON.
Nên nhìn đến hàng Berthet, Charrière và Công-ty xin sách riêng có ở kiểu và chi giá cả.
Tại hàng này cũng có thứ xe hiệu - LODE - rá và chác, từ 47 \$ một cái sắp lên, bánh xe thông-thả có tui da, ống nhớt, chĩa khóa và bình dầu.

Le Directeur-Gérant : F.-H. SCHNEIDER
Certifié l'insertion. . . . .
Saigon, le 19

Certifié le tirage à: Sept cent cinquante ex.
Vu pour légalisation de la signature
de M. . . . .
Saigon, le 19
Le Maire de la Ville de Saigon